Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXIX. ЧИСЛО 189. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ПОНЕДІЛОК, 15-го СЕРПНЯ 1921. VOL. XXIX. No. 189. JERSEY CITY, N. J., MONDAY, AUGUST 15, 1921. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ПРОЄКТ ОБНИЖЕННЯ ПОДАТКІВ

КОМІТЕТ ПАЛАТИ ПОСЛІВ УХВАЛЮЄ ПІДНЕСТИ СУМУ ДОХОДУ ВІЛЬНУ ВІД ПОДАТКУ.

ВАШІНҐТОН, 12. серпня. — Комітет палати послів для справ приходів ухвалив піднести суму приходів для жонатих людий, яка має бути вільна від податку.

Досі ся сума виносила 2000 долярів на доходи понизче 5.000 долярів. Від тепер має вона виносити 2.500 долярів. Кромі сього постанова має ділати навспак до 1 .січня 1921.

Попри се постановлено зменчити податки від цукорків, футер і других товарів.

КЛОПОТИ УРЯДУ З ЗАКОНОМ ПРОТИ НАПИТКІВ.

ВАШІНҐТОН, 12. серпня. — Кабінет міністрів розбирав на нинішнім засіданню справу невідповідного виконування закона Волстеда (проти горячих напитків).

Майже усі члени кабінету висказували погляди, що виконуванне сього закона спричиняє американському урядови великі трудности і шкоди. В часи, коли уряд старається дістати гроший звідки можна, переводженнє в життя прогибіційного закона пожирає грубі суми. Так, примірем, одним жерелом великих втрат для американського скарбу є переховуванне і магазинованне сконфіскованих напитків. Уряд платить застрашаючі суми на сю ціль.

Застрашений сими видатками, американський департамент скарбу припоручив урядникам виконуючим прогибіційний закон, найти якийсь спосіб на звільненне уряду від сих видатків. Цікаві пропозиції були зроблені. Одні радили, примірем, видобути алькоголь зі змаґазинованого пива і продати його для фабричного ужитку в химічнім промислі, котрий уживає величезні маси алькоголю.

Другі радили перевезти сей алькоголь за границі і продати його в Мексико або в Канаді. Вони вказували нате, що пачкарі, пачкуючі горячі напитки зі Злучених Держав до сувідних країв заробляють річно коло 500.000 міліонів долярів, хоч американський уряд видає великі суми на стереженнє торговлі напитками.

ЗЕЛІЗНИЧІ РОБІТНИКИ ПРИЗНАЮТЬ ФАРМЕРІВ СВОЇМИ СОЮЗНИКАМИ.

ТОРОНТО, 12. серпня. — Відбуваючася тут конвенція юній зелізничих карменів приняла резолюцію про восьмигодинний день праці та 44-годинний тиждень. Вона відкинула також думку про сотворенне „одної великої юнії" та постановила станути до спільної політичної акції з фармерською партією. Таку постанову приняла конвенція, вислухавши нортдакотського делеґата, котрий вихвалював успіх фармерсько-робітничого союза в сім стейті.

ҐЮЗ ЗАСТУПНИКОМ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В СПРАВІ РОЗБРОЄННЯ.

ВАШІНҐТОН, 12. серпня. — Президент Гардинґ іменував нині формально секретаря стейту Ґюза представником Злучених Держав на межинародній конференції в справі розброєння та Далекого Сходу, яка має відбутися за почином Злучених Держав у Вашінґтоні дня 11. падолиста.

Президент Гардинґ повідомив Ґюза, що повна відповідальність за переведенне усіх приготовань до сеї конференції буде спочивати на ньому.

ҐОМПЕРС ПРО БЕЗРОБІТТЄ.

МОНТРЕАЛ, Канада, 12. серпня. — Самуель Ґомперс, президент Американської Федерації Праці, котрий відбуває тут конференції з представителями робітничих орґанізацій, говорив в своїй промові, що причиною теперішного безробіття є бажанне підприємців задержати високі воєнні ціни. Побічною причиною було те, що підприємці навчилися підчас війни робити ріжні річи, не зовсім потрібні.

Він говорив далі, що для облекшення безробіття він радив почати ріжні публичні роботи і що в тій ціли він старався впливати на президента Гардинґа.

ЛАВА ПРИСЯЖНИХ СУДДІВ ПРОТИ ПРОВОКАЦІЙНИХ СПОСОБІВ ПОЛІЦІЇ.

НЮ ЙОРК, 12. серпня. — Перед одним місцевим судом засідав нині на лаві обжалованих один нюйорський лікар, обжалований за доконанне недозволеної операції. Прокураторія зібрала богато доказів проти обжалованого так, що його вина була дказана понад всякий сумнів. Мимо сього ласа присяжних суддів видала вердикт, що обжалований невинний. Предсідатель лави присяжних (формен) проголосив вердикт, а опісля заявив судови причини, для котрих лава винесла таке рішенне. Причиною було провокаційне захованне поліції. Після доказів, предложених на суді, одна женщина, належача до поліції, найшла одну дівчину, намовила її, щоби вона пішла з нею до лікаря, і намовляла лікаря до безправної операції. Лава присяжних суддів була обурена на провокаційне поступованне поліції, котра наперед намовляє чоловіка до поповнення злочину, а потім його потягає до судової відвічальности.

ПЯТЬ МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ НА ГОЛОДНИХ В РОСІЇ.

ВАШІНҐТОН, 12. серпня. — Сенатор Кінґ зі стейту Юта, зголосив в сенаті внесок, щоби дати до диспозиції президента Гардінґа квоту 5 міліонів долярів на ратункову акцію для Росії.

Дальші наради в Ризі і Ревалю пічнуться сейчас по одержанню запевнення з боку совєтського правительства, що всі горожани Америки будуть мати свободу виїхати з Росії, коли сего забажають. Поза тими, що були увязнені, є в Росії богато американських горожан, що жили на волі, однак совєтські власти робили їм ріжні перешкоди при виїзді з Росії.

ЛЕНІН ДАЄ СЕЛЯНАМ УСТУПКИ

РИГА, 12. серпня. — Московська „Правда", урядовий орган центрального комітету російської комуністичної партії, подала дослівний зміст промови, яку Ленін виголосив на послідній конференції комуністичної партії.

Ленін говорив:

— Щоби не зійти з дороги, яка веде до соціялізму, даємо селянам концесії, однак лише в означених границях і до означених розмірів.

— Або селяни зрозуміють нас, і ми уділимо їм економічної концесії, або розпічнеться боротьба.

— Ми дамо концесії, але в границях програми, зміряючої до попертя і зміцнення пролєтаріяту, який стремить до знесення клясових ріжниць і остаточного заведення комунізму.

РОСІЙСЬКІ ДЕЛЕҐАЦІЇ ДО ЧУЖИХ КРАЇВ—В СПРАВІ ПОМОЧІ РОСІЇ.

РЕВЕЛЬ, 12. серпня. — З Росії виїзджають заграницю три делеґації, які мають начати кампанію помочі голодуючій Росії.

Делеґація під проводом професора Бехтежева поїде до Анґлії, Франції і Еспанії, коли стане часу, також до Америки.

Друга делеґація виїде до Швеції, Данії, Голяндії і Бельгії. На чолі сеї делеґації буде стояти комісар осьвіти. Луначарський.

Трета делеґація з Йоффим на чолі відвідає Польщу, Швайцарію, Італію і Чехословаччину.

СКІЛЬКИ УРЯДНИКІВ НА ПІДКАРПАТТЮ?

Число всіх урядників на Підкарпаттю досягає 40.000. з того 20.000 Чехів, а 20.000 Українців і Мадярів. На 15 душ населення припадає отже один урядник, бо Підкарпатська Україна числить 600.000 горожан. До урядників не вчисляється поліції, жандармів, війська, фінансів і детективів.

З ПЕКЛА ПОЛЬСЬКОЇ НЕВОЛІ.

Тортурні комори.

В Коломиї суджено Василя Данищука, Івана Кубаєвича, Івана Матчака, Осипа Мендзата, Миколу Уграка за те, що вони наче б то орґанізовували похід на Коломию з метою прилучити Сх. Галичину до Радянської України.

Виявилось, що ті всі молоді хлопці стали жертвою провокатора Жупанського, що сам потім утік до Берна.

На суді розгортається така картина:

Обжалований Іван Кубаєвич, 18-літний з Перерова, не почуваєтьса до вини. У дефензиві його, як і Данищука, били та писали, що хотіли. В суді підписав невідчитаний йому протокол.

Обжалований Іван Матчак, 21-літний ткач із Перерова. До вини не почувається. В дефензиві били його по лиці, звязали ноги, били в зад, ногами топтали по плечах і веліли підписати всякі вигадки.

Обжалований Осип Мендзат, 20-літний селянин із Корнича, не признає за собою вини. Оружжя не мав, повстання не приготовляв.

Обжалований Микола Уграк, 22-літний зарібник із Корнича, не почувається до вини. Через те, що в дефензиві бито, боявся вн ii слідчого судді. Що перед ним зізнав зі страху, тепер уже не знає.

З Рудеччини.

На днях на селянина з Бенькової Вишні, Прокопа, повертаючого з ліса з малинами, які назбирав для своїх голодних дітий, напав лісничий дібр ґр. Скарбка і вистрілом з рушниці убив його.

В селі Годвишня арештовано на днях господаря Степана Хорова і його сина Олексу, під закидом переховування зброї, на донос молодшого сина Хорова Михайла. Властива причина арештування така. Михайло Хоров, Українець родом, вступив після листопадового переговору в 1918 р. на службу до польської армії, як леґіонер. Відцуравшися своєї рідні, перемінив своє імя на Францішка Лопату, всюди підчеркував свою ненависть до українства, а до батька не заговорив інакше, як польськи. Старий батько, обурений на сина ренеґата, рішив його видідичити. Виродний син найшов просту дорогу до пімсти. Підкинув в хаті батька свою шаблю і кріс і на його донос арештовано батька і брата.

ЛІСИ ПОЧАЛИ ГОРІТИ.

Ліси почали горіти в багатьох місцях Чехословаччини ізза великої спеки. Шкоди вже до тепер великі.

МАЮТЬ ВЖИВАТИ АРЕШТАНТІВ ПРОТИ СТРАЙКАРІВ.

ГАВАНА, Куба, 12. серпня. — Департамент публичних робіт заявив, що як замітачі вулиць, котрі вийшли на страйк, не покінчать страйку, то до чищення вулиць будесь уживати арештантів зі стейтової тюрми.

Замітачі вулиць вийшли на страйк послідної середи, як місто не сповнило їх домагання щодо незаплачених залеглих зарібків.

БОРОТЬБА З РЕЛІҐІЙНИМИ ВІРУВАННЯМИ.

Виконавчий комітет комуністичної партії України і народній комісаріят освіти видали обіжник, в якому представляють плян анітрелігійної пропаґанди і боротьби з релігійними пересудами та забобонами. Пропаґанда ся мається основувати на уладжуванню диспут на релігійні теми, на які мають бути запрошені представники ріжних сект та віроісповідань, збільшенню пропаґанди серед жіноцтва, уладжуванню лекцій по школах, видаванню брошур, плякатів та листівок, організації виставок та музеїв, уладжуванню по театрах сатиричних пєс, словом, на ширенню світогляду, опертого на вислідах сучасного природознавства, астрономії і історії землі, з підкресленнєм звязку тих наук з революційним марксізмом. По всіх партійних школах будуть збільшені години для вивчення релігійного питання. До ведення сеї антірелігійної акції будуть покликані всі просвітні і політично аґітаційні відділи.

З ТАБОРУ У СТШАЛКОВІ.

В таборі у Стшалкові находиться досі кілька тисяч полонених большевиків, які ще не вернули до краю. Транспорти до совітських републик відходять часто, тож невдовзі всі вони матимуть змогу виїхати до рідні.

Є тут також понад тисячки людей з армії Балаховича, з яких богато зголосилося до повороту до вітчини.

На днях прибув тут перший транспорт петлюрівських війск, в числі 1200 осіб з Ланьцута, а тепер очікують дальших транспортів інтернованих з Ланьцута, Пйотркова, Каліша і Ченстохови.

РАБІНАМ НЕ ТАК ДУЖЕ ЗЛЕ У ВІДНІ.

У Відні відбулося недавно вінчаннє дочки великого рабіна з Чакова, що підчас війни втік з Галичини. Весілля, в якому взяло участь 600 осіб, тривало майже тиждень і коштувало два міліони корон. Тиждень перед тим відбулося весілля сестри „чудотворця" рабіна з Садаґури, в якому взяло участь „тільки 480 осіб. Скільки се весілля коштувало, віденські часописи не подають.

ПОЛЬСЬКІ УРЯДНИКИ ГРОЗЯТЬ СТРАЙКОМ

Віче польських державних урядників відбулося 23. липня ц. р. в пасажу Міколяша у Львові. Рішено домагатися від уряду поліпшення платні, авансів і т. п. В тій ціли має виїхати до Варшави окрема депутація. Якби жадання урядників не сповнилися, грозять вони страйком.

РАБУНОК ПОЛЬСЬКОГО ЖАНДАРМА.

У Львові, польський жандар Коневскі в білий день напав на властительку крамниці Якубовичеву, яка була сама в склепі та зелізною штабою розбив їй голову. Бандит хотів обрабувати крамницю, але зловлено його.

СПРАВА ШЛЕСКА ПІДЕ ПЕРЕД ЛІҐУ НАРОДІВ

ПАРИЖ, 12. серпня. — Найвисша Рада порішила передати цілу шлеську квестію до порішення раді Ліґи Народів. Ллойд Джордж і французький премієр Бріян згодилися на таку розвязку шлеського питання і сейчас піддали свій плян до одобрення на засіданню Найвисшої Ради.

Після сего, Ллойд Джордж сейчас виїхав до Лондону.

Французький кабінет міністрів, скликаний премієром Бріяном в справі ріжниці між Францією і Анґлією в шлеській квестії, в цілости потвердив становище Бріяна, яке він заняв на Найвисшій Раді.

Через відісланне шлеської справи до Ліґи Народів, наразі зістала усунена небезпека, що політика Франції і Анґлії в найважнійших европейських справах буде ведена самостійно, без взаїмного порозуміння.

Сподіються, що французький уряд піддасться вже безуслівно в справі Шлеска такій децизії, як її вирішить Ліґа Народів.

ПОЛЬЩА ВІДДАЄ СВОЇ ЗЕЛІЗНИЦІ ГУВЕРОВИ ДЛЯ ТРАНСПОРТІВ ПОЖИВИ ДО РОСІЇ.

ВАШІНҐТОН, 12. серпня. — Герберт Гувер одержав з Варшави коблеґрам, в якім польське правительство віддає до його диспозиції польські зелізниці в ціли пересилання средств поживи для Росії.

В два тижні по закінченню конференції Бравна з Літвіновом, Америка буде в можности розпочати ратункову акцію для Росії.

СОВЄТИ ПРОТИ ПОЛІТИЧНОМУ ВМІШУВАННЮ ЧУЖИХ ДЕРЖАВ В СПРАВИ РОСІЇ.

РИГА, 12. серпня. — На конференції з представником американської ратункової місії заявив советський делеґат Літвінов, що Росія не стерпить чужого вмішування в політичні відносини Росії.

Американський делеґат Бравн відповів, що цілию американського комітету є акція виключно ратункова; справи політичні є для Американів зовсім рівнодушні.

В часі конференції Літвінов подав докладні урядові дані в справі голодової катастрофи.

Після урядового совєтського звіту, надволжанські околиці діткнені голодом обіймають простір 600 тисяч квадратових верств і мають 13 міліонів сільського населення, а 2 міліони населення міського, яке загрожене голодом.

Для виживлення сего населення буде потреба міліон тон збіжа, крім сего заходить потреба спровадити другий міліон тон зерна на засів.

ТАЙНИЙ ДОГОВІР МІЖ ФРАНЦІЄЮ І ПОЛЬЩЕЮ.

ЛОНДОН, 12. серпня. — Англійська преса, виправдуючи становиско Ллойда Джорджа в шлеській квестії доносить, що головну перешкоду в переведенню справедливого поділу Горішного Шлеска є тайний договір, заключений між Францією і Польщею.

Лорд Керзон, англійський заграничний міністер, позістав в Парижи після виїзду Ллойда Джорджа, не для ведення дальшої конференції в справі Шлеска, але виключно для переведення орґанізації межиалянтської ратункової комісії для російського населення.

АПЕЛЬ УКРАЇНСЬКИХ ДЕРЖАВНИХ УРЯДОВЦІВ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ ДО ЛЛОЙДА ДЖОРДЖА.

Понад 2500 українських державних урядовців зі Східної Галичини, які в наслідок усунення їх польськими окупаційними влатями вкупі зі своїми рідними голодують, вислали до Найвисшої Ради на руки англійського премієра Ллойда Джорджа телеґрафічну просьбу о допомогу. Українські урядовці просять, щоб Найвисша Рада ще перед полагодою східногалицького питання вихлопотала уневажнення всіх протизаконних суспензій та виплачення всіх залеглих платень.

УКРАЇНСЬКІ ПОЛОНЕНІ В ПОЛЬЩІ.

В ославленім польські таборі для інтернованих в Тухолі (на Поморю) перебуває тепер понад 1000 членів галицької української армії. Санітарні і харчеві відносини, як також поведення польських органів управи тут такі, що нема слів на їх опис. Смертельність велика головно наслідком тифу та крайного недоживлення.

РУМУНИ КОЛЬОНІЗУЮТЬ УКРАЇНСЬКУ ЧАСТИНУ БУКОВИНИ.

Румуни, забравши Буковину, задумали позбутися звідтам нерумунського населення. В проєкті закону про аграрну реформу є постанова, що „ті, що служили в румунській армії, або по стороні антанти, мають мати полекші при набуванню землі". Звернене це головно проти Українців. Посол соц. Кракалія на засіданню румунського парляменту дуже остро запротестував проти цего проєкту закона.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery, Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ШЛЕСК, А СХІДНА ГАЛИЧИНА.

Як доносять з Берліна, аґенти Корфантого, котрий починав нібито повстанську акцію на Горішнім Шлеску, почали страшну нагінку на німецьких членів робітничих юній. До сеї акції мають давати уживати себе передовсім члени польських робітничих юній. Арештують німецьких юністів за те лише, що при них находять леґітимації німецьких юній. З того серед німецьких робітників починає ширитися поголоска, що Польща плянує ще одну повстанську авантуру на Горішнім Шлеску, а бачучи, що німецькі юнії становлять головне заборола польської інвазії, стараються їх заздалегідь знищити.

З другої сторони, однак, з Варшави приходять вістки, що польський уряд зовсім не задивляється так горячо на справу Горішнього Шлеску, як се Німці представляють. Доносять з жерел, котрі мають бути урядові, що польський уряд в тепер рішний час заінтересований передовсім страшним упадком польської марки, яких тепер уже 30 іде на 1 німецьку марку, хоч ся має бути рівна вартости польській. Із зовнішних справ Польщі, то найбільше має її обходити справа Східної Галичини. Польські саме нафтові підприємства мають бути заінтересовані передовсім в тім, щоби Східна Галичина осталася при Польщі. Ся справа на погляд великої части польського уряду має бути навіть важнійша, як справа Горішнього Шлеску. На неї тепер Польща звертає свою головну увагу.

ПОЛЬСЬКІ ПЛЯНИ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Вшехпольський посол Ян Заморскі пише до шовіністичної шікаґовської ґазети „Дзенніка Звйонзкового" довгу статтю про те, яка повинна бути польська політика в Східній Галичині.

Головний зміст сеї статті зібраний в отсім уступі:

„Земельна справа буде рішена на Поділю до пятьох років. Велика посілість зникає і зникне в дуже короткім часі. Як на місце давної польської шляхти не осядуть польські мужики, то надія на добуття польської етноґрафічної більшости пропаде на віки, на завсіди. А як і щодо числа Поляків не будемо мати більшости, то ся земля героїв та мучеників пропаде для Польщі безповоротно. Нині і найблизчих пять літ се рішаючі хвилі. Рішається справа приналежности сеї землі. Як для мандатових торгів при одних однісіньких виборах запропастимо можність спольщення сеї землі, то продамо за надію українських голосів на річ людовців так геройство Львова, як мучеництво Золочева, Тарнополя, Микулинець, Струшова, Козачова, як вірність польського народа, як тисячі кольоністів, як смерть мучеників, як шістьсот літ праці, як на послідку і грошеві жертви селян.

„Тернопільське воєвідство числить від 30 до 46 процент польського населення. Невеликий наплив кольоністів може нам забезпечити підвисшення сего числа до 50 процент. Вистарчить розпарцелювати двірські обшари межи польських кольоністів. Дістанемо тоді етноґрафічний вал від сходу, забезпечимо Львів і спільну границю з Румунією, а що за тим іде, доступ до Чорного Моря.

„З тою землею Польща є могучою державою, без неї калікою і малим народиком.

„А як Русини осягнуть більшість етноґрафічну і маєткову, нема сили, якаби сей край удержала при Польщі довше як 30 до 50 літ. Се треба усе мати на увазі. А питанне се розвязується нині на наших очах, і ми, хоч старші уже, доживемо ще його остаточної розвязки. Та однак хвиля рішає про віки, може про цілу будучність держави і народу. Треба ударити в дзвін тревоги і перестороги. За років 3, 5 буде за пізно."

Такі розбишацькі заклики до хижацтва на українську поконвічну землю містять польські часописи в Америці. З них виразно видно польські побоювання, що як Полякам не дадуть тепер в найблизчій будучности спровадити кольоністів, то справа польської приналежности Східної Галичини пропаде на все. Що жде українського селянина на случай, якби Полякам вдалося перевести кольонізацію, кождий може догадатися.

З писання вшехпольського політика видно, що Польща буде старатися дістати продовження на свій мандат в Східній Галичині. Ще три, ще пять років. За той час вона наведе там тільки польських зайдів, що вона вже тоді і на плебісцит готова буде пристати, знаючи, що при відповідних впливах вона може його виграти.

Длятого нам треба запомагати всяку акцію, яка зміряє до вирвання як найскоршого Східної Галичини зпід польських рук. Навіть хочби новий порядок не зовсім годився з нашими поглядами, ми повинні поперти його як він відбирає польським імперіялістам можність рабувати нашого селянина з його рідної землі.

Треба боронити рідного краю перед польською навалою. Треба попирати всяке змагання до вирвання якнайскоршого Галичини з польських грабежних лап. Скажім собі за Поляками: Тепер є відповідна хвиля. Що зробимо тепер, буде варта більше, як богато більше, зроблене опісля.

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ ПРО УКРАЇНСЬКУ ГАЛИЧИНУ.

АНТАНТА ЗНАЄ ПРО ПОЛЬСЬКІ ЗЛОЧИНИ НАД УКРАЇНСЬКИМ НАРОДОМ, АЛЕ НЕ ВИСТУПАЄ ПРОТИ НИХ!

(Від власного кореспондента).

Дня 6. липня с. р. анґлійський премієр Ллойд Джордж, відповідаючи на запитанне лорда Роберта Сесіля, зложив важну заяву в справі української Галичини, — заяву, яка ще раз стверджує, що **Польща** не має до української Галичини ніякого права.

Згаданого дня лорд Роберт Сесіль поставив у палаті громад таке запитанне до правительства:

1) Який тепер правний стан Східної Галичини?

2) До якого міжнароднього тіла належить тепер ся справа?

3) Чи зроблено яку пробу, щоб запевнити вислів волі населення краю при будучім рішенню його долі, згідно зі становищем ,означеним 25. червня 1919?

4) Чи правдиві є донесення, що Поляки творять у Східній Галичині свої кольонії?

На се запитання Ллойд Джордж відповів:

1) **Східна Галичина є тепер під військовою окупацією Польщі,** на основі рішення Мирової Конференції з 25. червня 1919.

2) Приналежність Східної Галичини доси дефінітивно не вирішена. На основі артикула 91-ого сен-жерменського договору перенесено права Австрії на держави антанти, так, що Найвисша Рада Мирової Конференції є компетентним тілом для вирішення сеї справи.

3) Доси ще не піднято заходів для запевнення волі населення, згідно з постановою з 25. червня 1919.

4) Донесення, що Поляки приміщують свої колонії в Сх. Галичині, є правдиві.

* * *

Ся заява анґлійського премієра є важна тим, що вона ще раз стверджує правний стан української Галичини.

Ллойд Джордж ствердив, що українська Галичина не є частю Польщі, а тільки знаходиться під військовою окупацією Польщі, та що право рішення про долю української Галичини належить до держав антанти і до їх орґану, Найвисшої Ради Мирової Конференції.

Далі ствердив Ллойд Джордж що держави антанти рішеннєм з 25. червня 1919 обовязалися дати змогу населенню української Галичини заявити свою волю про долю краю.

Отже заява Ллойда Джорджа стверджує, що Польща не має до української Галичини ніяких прав та що доля української Галичини повинна бути рішена згідно з волею населення.

Під сим оглядом анґлійський премієр потвердив тільки права українського народу і ствердив, що правильною є політика правительства української Галичини, яке домагається від держав антанти усунення польської окупації з української Галичини і привернення незалежности краю в формі Галицької Републики.

* * *

Та є ще **друга** сторона в заяві анґлійського премієра,—сторона, яка являється **голосним обвиненнем** антанти.

Ллойд Джордж стверджує, що се держави антанти уповажнили Польщу заняти українську Галичину; що рівночасно держави антанти обовязалися дати населенню сього краю змогу виконати право самовизначення; що держави антанти знають про страшний окупаційний режім Польщі супроти українського народу, між иншим про кольонізаційну політику Польщі.

І ствердивши все те, Ллойд Джордж заявляє, що держави антанти доси ще не зробили нічого, щоби порішити про долю української Галичини згідно з волею населення.

Тим самим Ллойд Джордж признає, що се **держави антанти винні,** що Польща може свобідно сповняти свої злочини супроти українського народу Галичини.

Коли вони знають про ті злочини, то чому мовчать, чому не усунуть польську окупацію?

Вони віддали український край під польську окупацію; вони мають обовязок визволити його з польської неволі.

* * *

Як уже зазначено, заява Ллойда Джорджа стверджує, що правильною є політика правительства української Галичини, яке домагається від держав антанти усунення польської окупації і привернення незалежности краю.

Держави антанти мають рішити справу української Галичини.

Нам треба добиватися, щоб вони рішили її як найшвидше і згідно з волею українського народу.

В сій справі треба розвести як найсильнійшу акцію. Що можуть у сій справі зробити американські Українці, я вже нераз писав, тому скажу тепер тільки коротко:

Треба домагатися через американське правительство, щоб держави антанти видали як найшвидше справедливе рішеннє.

І треба дати матеріяльну поміч правительству української Галичини, щоб воно могло заступати справу української Галичини перед антантою.

Гайдельберґ, 19. липня 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

ГОЛОС РОЗПУКИ.

Від політиних вязнів Гуцулів, що сидять від чотирнайцяти місяців в ріжних тюрмах без переведення розправи редакція „Українського Вістника" одержала отсей голос розпуки:

Ми вже чотирнайцятий місяць караємося по тюрмах без переведення розправи. Ми були в тюрмах у Львові, Віснічу і тепер тримають нас у Коломиї. Поминувши це, що тут не гаразди і кращого нічого надіятися — наші родини примирають з голоду. Минувшого року карна експедиція понищила всьо що було. Розуміється, що найкраще зрабувала для себе. В дома все стоїть облогом, бо немає кому працювати. А ми тут даром караємось, без найменшої надії на скоре покінчення справи. Слідство покінчилося давно. Тепер маємо лишень обіцянки. Ще кажуть, що наша справа дуже помотана...

А ми запитуємо: Хто її помотав? Хто — не розслідивши діло, наслав негайно карну експедицію на спокійне населення, котра спровокувавши народ, стала катувати його, грабити, нищити і палити все, що попало в руки? Хто перебирався в зрабовані нам одяги, дурив народ, що буцім то вони українські жовнірі, та силував наших (В. Колчука і инших) нести їхні скорострілі і провадив їх на умундорованих жовнірів, я відтак бив цих, котрих удалося їм спровокувати?! Хто у варварський спосіб катував безвинний народ, що не одні з того погибли (Мартищук Петро зі Зеленого, Ґотич Юра зі Жабя) та иншим рани і досі ще не погоїлись?! Хто катованням страшним і примушуванням, пити власну кров змушував зізнавати так, як їм треба було? Хто на переслуханню польськими військовими судами, прикладанням шаблюк і погрозами змушував потверджувати це, що посписували екзекутори?! Чи не вони справу цілу помотали, що годі найти кінця? Хто відтак десятки скатованих людий пакував у малі душні, смердячі кавні? Хто в замкнених возах, наче худобину возив нас з одної тюрми в другу? Хто під боком краєвих властий у Львові катував нас у звірський спосіб? Та це все лише краплина в морі терпінь і знущань, які ми пережили!

І за що те все? Чи за те, що нас спровоковано? Чому не роблять розправи, щоби все вияснилося як слід? Ми не фаховці в судейському ділі, але здається нам, що за 14 місяців було досить часу, щоби справу покінчити.

Тож звертаємося отсим до компетентних чинників, коли мають бодай дрібку якої людяности та справедливости, нехай чимскорше звільнять нас із цієї египетської неволі! Ласки не жадаємо ніякої, лишень справедливости! А може комусь на руку, щоби ми погинули тут у тюрмі, а наші родини дома цілком знищилися? Чи може боїться хтось, щоби при розправі не вийшли на верх докази провокації та всякі подвиґи карної експедиції? — Не знаємо. Знаємо тільки це, що ми цілковито без винні, і на весь світ крикнемо і дамо докази, щоми цілком безвинні!

Отсих пару слів просимо Хвальному Редакцію помістити у Вашому цінному часописові. Може вони поділають на кого так, що постарається о наше звільнення з цією египетської неволі. Бо і справді не дасться ніяк оправдати таке поступування і безпідставне держання так знищених фізично і матеріяльно людий через стільки місяців в тюрмі, без ніякої розправи! Підписали:

Гуцули, політичні вязні в коломийській тюрмі.

ВІДОЗВА.

ДО ХВАЛЬНИХ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ, СЕСТРИЦТВ І ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

В залученню посилаємо Вам відозву Фінансової Місії Західної України (Східної Галичини) в справі позички.

До тої відозви здається не потрібно більше слів, бо кождий щирий і вірний син України відчуває се тяжке горе братів за морем, котрих поневолила брутальна сила Ляхів, які мордують наш нарід та знущаються над нашою мовою, звичаями, церквою і школою.

Відозва ся се голос розпуки рідного народу, котрий паде в нерівній боротьбі о визволеннє із зелізних кліщів ворога. Смерть або воля — се їх клич; клич тих, що коротають своє життє під обухом там у ріднім краю; тих, що мучаться по тюрмах, запроторені наїзниками, тих, що по бараках примирають голодом і терплять страшні знущання від дротяної нагайки, від ударів якої відлітає від кости посічене живе тіло. Ся відозва писана тими, для котрих замкнені святині науки, починаючи від найнизшої школи, а кінчаючи на університеті; а вкінци і тими, що, вистрілявши остатні набої, із розпукою в серці відступили з рідного краю за границю, де сильно зорґанізовані чекають на наш голос і поміч, аби спільними силами вдарити наново на врага та прогнати його з рідної землиці.

Майже три роки триває ся страшна боротьба наших геройських братів — тих, що у ріднім краю, і тих, що поза його границями — і коли вже добігає майже кінця, коли наші герої доплили вже майже до берега, падуть утомлені під страшним тягаром і до нас, американських Українців, синів вольної волі, остатками сил кличуть: **Ратуйте! Допоможіть своїм сильним раменем! Не дайте нам загинути! Хай не глумляться враги над нами! Покажіть,** що **„ще не вмерла козацька мати!"**

Зваживши, що се є переломова хвиля всего українського народу; що всі ті жертви крови і майна можуть пійти на дармо, як не буде безпроволочної піддержки, Головний Уряд Українського Народного Союза, вислухавши докладу д-ра Л. Мишуги на своїм надзвичайнім засіданню, **ухвалив одноголосно пропоновану державну позичку поперти, відносячися** до всіх **членів У. Н. Союза, а рівночасно виасиґнувати з каси суму $3.000 (три тисячі долярів)** на позичку.

Ми віримо, що члени Українського Народного Союза, котрі так вірно і непохитно стояли під стягом сеї орґанізації і котрі ніколи не уступили із витиченої мети та завсіди були перші на кождий поклик, не лишаться позаду і сим разом, **але найдальше до чотирох** тижнів **всі як оден зголосяться по бонди, як поодинокі Братства, Товариства і Сестрицтва, так** і всі **члени Українського Народного Союза.**

Ся позичка Національної Оборони для здобуття і закріплення незалежности Галицької Держави є заразом і нашим голосованнєм; се наш плєбісцит.

Хто бажає волі і свободи рідному краєви; хто не схоче, щоб враги знущалися над нами і мали нас за „бидло"; хто не схоче, щоб його рідна земля була розпарцельована поміж мазурів; та вкінци, хто не схоче доптати по тих трупах, окрадених трупах упавших за волю героїв, той вкупить бонд свободи.

Ми мусимо боротись і видержати до кінця — без ріжниці, чи виграємо чи програємо. Так боровся кождий нарід за своє право. Так боролися Серби, Болгари, Чехи, Ірляндці і прочі народи; так мусимо боротися і ми.

Як би, не дай Боже, упала ся позичка, то тимсамим виставимо себе на посміх перед ворогами, а на проклятте тих, що на нас положили всі свої надії в боротьбі за волю України. **Каїном і Юдою запишеться в історії України той, котрий стане проти сеї позички, сеї боротьби о слушні права поневоленого народу.**

Отсею дорогою проситься всіх Вп. Урядників, аби занялися щиро сею справою. Всі записки і гроші треба посилати впрост до Вашінґтону, а окремо спис членів і прихильників та суму закуплених бондів на лісті до канцелярії У. Н. Союза. **А тому, що реченець короткий, то ся справа повинна зачатися сейчас безпроволочно!** Таку позичку, хочби і найменьшу, повинно ся записати на кождого жиючого Українця, без ріжниці на літа. **Чим більше буде імен, тим світлійший буде доказ нашої народної зрілости; тим більша побіда буде по нашій стороні.** Від сего, як спишуться наші відділи і члени, залежати буде і честь нашої славної орґанізації, У. Н. Союза. **Тож до діла. Проч із зневірою!** Ми жиємо в країні, котрої сини тому 145 літ, голодні й обдерті, босими ногами лишали криваві сліди на снігу у Валей Фордж в боротьбі за волю; а днесь се найсильнійша держава в світі, з котрої словом числяться всі народи.

Коли вільно було Полякам збирати міліонові позички на закріпощеннє нас; коли вони днесь, бачучи, що европейські держави ніяк не хочуть згодитися, щоб Східна Галичина належала до збанкрутованої Польщі, висилають своїх послів на віча в Америці, щоб переперти публичну опінію проти нас і позискати правительство Злучених Держав, аби воно згодилося на підпис до Польщі, щоб нас гнобити, мордувати, знущатись, як знущалися за панщизняних часів, і сто разів жорстокійше ярмо готують для нас, як би дістали Галичину і прочі землі України на все — тому сто разів більше право маємо ми збирати позичку і правдиво інформувати американський нарід та його правительство про наші слушні права до тої землиці, за волю котрої зложив наш нарід такі страшні жертви крови і майна.

Тож до діла і праці! Всі враз, все вперед! Нехай в кождого члена і членицї нашої організації **побіч відзнаки Союзової пишається і відзнака нашої державної позички.** Кождий відділ У. Н. Союза буде проголошений в „Свободі", кілько членів і за яку суму закуплено бондів. Тим ми дамо доказ своєї орґанізаційної сили та збережемо честь нашої найстаршої організації, якою є Український Народний Союз.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКР. НАР. СОЮЗА:

Семен Ядловський,
головний предсідатель;

Іван Каштанюк, голов. рекордовий секретар; **Теодор Грицей,** головний містопредсідатель; **Роман Слободян,** голов. фінансовий секретар;

Марія Ольшаницька,
головна містопредсідателька;

Василь Левчик, головний касієр; **Андрій Савка,** завідатель „Свободи";

Степан Милянович, Василь Гасій, Іван Ваверчак,
члени контрольної комісії;

Константин Кирчів, Михайло Петрівський, Микола Шевчук, Володимир Яськевич, Степан **Баюс, Степан Кудрик, Анна Стадник, Марія Мельник,**
радні;

о. Микола Струтинський, Дмитро Андрейко, Микола Мурашко,
члени редакційної комісії.

НЕДУГИ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Останні статистичні цифри львівського уряду здоровля виказують, що в львівському повіті особливо поширюєтся шкарлятина в місцевостях Білогорщі, Гаях, Знесінню, Кухоричах, а далі в Цуневі, Городку, Бучалах, Хишовичах, Якимчичах, Коропужі і Підгайцях. Черевний тиф шириться в Давидові й Дубановичах, пятнистий і поворотний в Щирці, Замарстинові, Долішній Бозові, Комарні й Городку, червінка в Сокільниках і Жидачеві.

ЖНИВА НА УКРАЇНІ.

Український народній комісарат для апровізації доносить, що на Україні до кінця липня зібрано 70,000.000 пудів збіжа.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НОВІСТЬ З ДАЛЕКОГО СХОДУ.

До Книгарні У. Н. Союза в Ню Йорку прислано книжки-календарі на 1921 рік під заг. „Нова Україна". Є се видання Секретаріяту Української Далекосхідної Крайової Ради.

На кольорованій, дуже гарній вінетці зазначено: „Календар на рік, а розуму на вік". І справді зміст книжки є дуже цінний і пожиточний не на рік але, як не на вік, то всеж таки — на літа

Хто цікавиться рухом і долею Українців, повинен сей календар купити. Там знайде всі важнійші інформації про рух і життє на Далекосхідній Україні; там є богато цінних інформацій загально українських, цілого світа, богато практичних економічних і суспільних вказівок, а й велике число ілюстрацій і фотографій важнійших діячів наших з цілої України.

Книжка дуже цінна змістом а й немала обемом. Коштує $1.00 враз з посилкою. Замовляти треба скоро, бо число примірників не велике.

Тай календар старокраєвий „Запорожець", видання др. Кирила Трильовського, батька наших „Січий", голови Боєвої Управи У. С. С., є інтересний і цінний. Коштує 40 цнт. Хто його ще не має, нехай спішиться зі замовленнем, бо ось-ось вже розійдеться.

І календаря „Просвіти", який продається по 75 цнт., не богато вже у нас примірників. Спішіться зі замовленнем! — А книжка дуже цінна.

Замовлення і гроші слати на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, ... New York, N. Y.

ДОПИСІ

МЕНВІЛ, Р. АЙ.

Підпомагаймо своє правительство.

Кождому в нас відомо, що коли розпалась австрійська держава, то на її місци повстав ряд нових держав, між ними і Східна Галичина. Вона проголосила свою незалежність і провідники галицької України станули на чолі своєї армії. Ся армія ставила сильний опір ляцьким розбишакам, але доля задецидувала инакше. Ляцька навала виперла нашу армію геть поза границі Галичини. Богато наших ідейних людий кровожадні наїзники холоднокровно вимордували, а богато запроторили в тюрми, де вони ще й доси тяженько страждають. Ті Українці, котрі остались в живих, стоять під рядом густих багнетів, а через те не можуть до ширшого світа заговорити. Вони навіть раменем ворухнути не можуть, бо найменьший шелест треба би заплатити життєм. І нищать безпощадно українське населеннє ляцькі гайдуки, ті, що то колись приволіклися з Казимиром Великим на українські землі, попідперізувані вівсяними перевеслами. А нині вони кричать, що то їх „ойчизна". Навіть мізерний раб, той чорнороб, що заледви був один раз в костелі, і той каже, що то край польський, а він — Поляк.

А що-ж на се ми, Українці? Чи будемо надалі зводити між собою ріжні партійні рахуночки?

Мені здається, що вже найвисший час зрозуміти нам, що сила є тільки на фронті зєдиненім. А чи наш фронт зєдинений? Ні, він є розбитий; добрий для наших ворогів, але не для нас самих. А наш галицький уряд, находячийся тепер на вигнанню поза границями свого рідного краю, разураз підносить протести проти польського розбою та апелює до великих держав антанти, щоб усунули польську окупацію зі Східної Галичини. Але сих кілька чи кільканайцять людий не можуть відобрати Східної Галичини без ніякої помочи. Се є річ ясна і зрозуміла, бож се правительство не має ніяких фінансів, а без гроший що нині зробиш? куди повернешся? Що галицьке правительство має моральну перевагу над ляцькими розбишаками, то се кождий знає, алеж бо і найменьша праця потребує матеріяльної підмоги. А галицьке правительство сеї підмоги не має, бо наші браття в старім краю, виснажені довголітною війною, не можуть її дати.

На днях галицьке правительство звернулося з просьбою до американських Українців, аби вони складали позичку на оборону Східної Галичини. Все те уже продовжається якийсь час, а наші Українці ані мур-мур! Ей, товариші і товаришки! Невжеж нам співати пісні: „Сміло,

други, не теряйте", або „Йшли діди на муки"? А наші батьки і брати йшли також на муки, йшли сміло і з усмішкою на лици. А вони від нас того не жадають; вони не кличуть нас на ляцькі тортури, ані на рукопашні бої. Вони тільки жадають, аби ми упімнулися перед світом за ними; аби ми зєдинилися, зсолідаризувалися та пійшли за покликом своїх провідників, як инші народи се роблять; аби ми помогли їм вибитися з тюрми на волю, на сонце і зорі ясні.

Добрим прикладом врозуміння теперішної нашої ситуації нехай послужить менвільське братство св. Стефана, 181-ший відділ У. Н. Союза. Дня 7. серпня б. р. зійшлися члени сього братства на мітінґ до Народного Дому і по короткій нараді всі одноголосно ухвалили складати позичку на оборону Галичини. Заразом вибрали комітет, котрий має занятися перепровадженнем сеї позички. До комітету увійшли: Г. Микитин і І. Шевчук. Хотяй члени брали позичку на невеликі суми, то всетаки на перший поклик зложили пятьсот долярів. Дальшу позичку тепер перепроваджує комітет і маємо надію, що наша невеличка громада не буде встидатися перед українським загалом в Америці.

А тепер мій скромний поклик: До праці, Українці зі стейту Род Айленд! Всі товариства, братства, сестрицтва і парохії в Правіденс, Вунсакет, Менвіл, Сентрал Фолс і Кромптон нехай покажуть свою добру волю. Нехай не буде одного Українця в нашім стейті, котрий не дав би позички на оборону Галичини. Не треба викручуватися партійним „сіном", бо се нам не поможе, але пошкодить; бо тільки в злуці сила!

Про народну злуку ми мали нагоду переконатись у своїх ворогів. Ми бачили на власні очи, що коли Поляки оживляли свого трупа, котрий гнив під трома великими державами, то вони між собою не спорили, але сказали, що наперед треба сього трупа оживити, а щойно опісля надати йому відповідний характер. Скільки то ріжнородних партій у Поляків, а де вони тепер? Мов під землю провалились. Навіть ті, котрі кричали на попів і на церкви та самого Бога на файт визивали, станули в ряди польських націоналістів, аби тільки „Польска не зґінела". А у нас що діється? Чому ми не хочемо навчитися нічого від своїх гнобителів? Чи ми справді годимося бути рабами Ляхів, тай ще навіть без ніякого протесту?

Родимці! Пора нам протерти заспані очи і забратися до завзятої праці. Без праці нам ніхто нічого задурно не дасть!

Член 181. від. У. Н. Союза.

АЛЕНТАВН, ПА.

Большевицьке збіговище.

Дня 4. липня б. р. відбулося в нашій місцевости збіговище кількох отроків Лейби Троцького. Се збіговище Лейбові слуги назвали шумно вічем українських робітників і робітниць Східної Галичини, Буковини та Прикарпаття. З ухвалених на тім „вічу" резолюцій я позволю собі навести тут одну (пяту), яка звучить дословно так:

Взиваємо роб. і селян Сх. Галичини, Буковини і Прикарпаття приготовлятися до тої хвилі, коли надійде поміч зі Сходу червоної армії, щоби повстати разом зі свідомим робітництвом і селянством Польщі і Угорщини та других країн до боротьби проти своїх гнобителів і проголосити Радянську Республику в злуці з Радянською Україною.

Чиж не пікантна собі резолюція? га? От-от прийде для нашого робучого народу спасеннє з Росії. Хлопи українські, польські, угорські та з инших країв засядуть до повного стола і... настане звісний цілому світови „большевицький рай". Дуже добре, прекрасно! Гарний буде комуністичний пир! На такім пирі бували вже українські селяни і робітники та добре собі на нім підили — так підили, що аж голі, босі і простоволосі мусіли втікати під ляцьке ярмо, яке — як запевняють наочні свідки — є без порівнання лекше від большевицької „робітничої" влади.

Говорити зі зрадниками свого народу, переконувати чи перечитися з хрунями і запроданцями — шкода часу й енергії. Хто прим. такого клівлендського Гальчука мав силу переконати, що він блудом ходить? А от пійшов особисто до Росії і — переконався... Так переконаються також і инші большевицькі загорільці — на всьо прийде свій час!

Звіт з большевицького збіговища в Алентавні був поміщений в „Українських Щоденних Вістях" з 16. липня б. р. Се зроблено очевидно на те, щоби світ (читай: хлібодавці большевицької голоти) переконався, що „мальчики без штанів" заволоділи навіть такою „буржуазною" українською твердинею, як недоступний для них доси Алентавн. Але дурні лише дурнів можуть одурити, бо всі Українці з Алентавну й околиці знають, що в нашій місцевости Лейбових слуг нема (перепрашаю: є три креатури), а самі тільки свідомі й завзяті вороги всякого народного відступництва. Та чи мені повірять читачі „Українських Щоденних Вістий"? Певно, що ні! Адже вони не вірять навіть свому найвірнійшому товаришеви Д. Гальчукови, котрий розбив голову д-рови Цегельському.

Алентавнський робітник.

АРНОЛД, ПА.

Чи то не диктатура?

Членам Українського Робітничого Союза не вільно слухати того, що їх орган „Народна Воля" пише, бо коли Український Горожанський Комітет у Львові оголосив, що він дає поміч збігцям з Великої України, то редактор „Народної Волі" зараз написав, що він знає, які то збігці; що то сама буржуазія і урядники Петлюри, то щоби не посилати гроший до У. Г. Комітету у Львові.

А як уряд У. Р. Союза на своїм засіданню ухвалив 500 долярів для голодуючих у Галичині, то ученики Бориска в Клівленд, О., запротестували, щоби не посилати помочи сиротам і вдовам, бо то самі конрреволюціонери. Тим своїм протестом вони притиснули Бориска до кута і він пригадав собі, чий хліб їсть — що він є редактором „Народної Волі", органу У. Р. Союза. Бориско пізнав, що він своїм писаннєм може зробити роздор межи членами У. Р. Союза; догадався, що тут не розходиться о розбиттє голов або віча чи якоїнебудь організації, але розходиться якраз о ту організацію, з котрої він хліб їсть, отже се не вийшлоб йому насухо. Пізнавши сю істину, пан Бориско починає цофатись, але обережно, по дипльоматичному. Він не накидається на тих членів, що протестували, ані не хвалить їх отверто за те, що переймаються його духом. Він їх лише легенько приглаcкує і каже, що вони починають думати своїм розумом. Дальше просить їх делікатно, щоби вони не вірили тому, що він написав, бо він має певні інформації з краю, що У. Г. Комітет датки з Америки ділить справедливо поміж бідних. А в доказ того, що він брехав, то помістив у „Народній Волі" звіт У. Г. Комітету.

От як би так редактори „Народної Волі" всі свої брехні відкликали, то тим направили би богато лиха між українським народом в Америці.

Редактори „Народної Волі" і декотрі читачі того часопису не знають більше писати, як тілько за сто двайцять тисяч долярів. Правда, не всі так думають, бо як Підгайний написав у „Народній Воли" проти большевиків, що вони збирали на пресу до Киева і ті гроші пропали, то Г. Черніхівський пише нібито в обороні большевиків і каже, що Федерація Українців і У. Р. Союз збирали також гроші на розмаїті фонди, а ніхто не знає, де ті гроші поділись. Але редактор „Народної Волі" і його прихильники за се забули...

Григорій Волошинович, секр. 296-го відділу У. Н. Союза в Ню Кенсінґтон, Па.

ПРО ВПЛИВ КОРУПЦІЇ НА ДЕРЖАВНЕ ЖИТТЯ.

Найбільше добро кождого народу це упорядкована держава. Найстрашнійше зло, яке грозить кождій державі, це корупція.

Не — злі закони, бо навіть найгіршими законами можуть чесні урядовці добре правити державою; зрештою злі закони можна далеко лекше змінити, ніж вилічити з хороби корупції державу, яка нею пересякне.

Не — трусїть війска, хоч яка вона згірдна, являється найбільшим злом для держави. Бо історія всіх часів і народів знає багато випадків, що народи, взагалі до військової служби нездатні, удержували свої держави і навіть провадили війни майже так довго й майже так справно, як народи войовничі.

Не — зле географічне положення держави есть її найбільшим злом, хоч воно може бути дуже важке в наслідках. Бо якраз воно спонукує до будови твердої держави й зелізної дисципліни, як це бачимо на прикладі Німеччини, яка з трьох боків не має добрих границь.

І навіть не — вроджена нездатність населення та нездарність його провідників являється найгіршим злом. Бо згодом чужі енергійні елементи, які з природи річи найрадше впливають до такого народу, асимілюються з ним й дають йому добрих і витревалих провідників на всіх полях публичного життя. Це особливо виразно бачимо на Польщі, де всі її кращі королі, письменники, вожди й організатори були й є чужого походження; Стефан Баторій — з Угорщини, Іван Собіський і Ярема Вишневецький — з України, Міцкевич з Литви, Словацький з Волині, Костюшко і Пілсудський з Білої Руси і т. д. без кінця і на всіх полях, аж до редакційних кімнат включно (Сроковський, цілий ряд німецьких і жидівських назвиск і т. д.).

Одиноке зло, яке напевно і нестримно мусить довести до загибелі кожду державу і то передчасно — це проказа корупції.

Чому? Бо корупція це всеобіймаюче і найглибше сягаюче зло, яке розкладає і розїдає цілий організм державний. Появившися в якій небудь області, лягає тягарем на всі инші й заражує тай обмотує цілий організм.

А що це властиво есть „корупція"? Це латинське слово й означає моральне зіпсуття, перекупність. Чим же саме та корупція така страшна? Покажемо це на прикладі: Коли якась держава має навіть найлучшу й найбільш героїчну армію, то що їй з тої армії, як інтенданти (в змові з ворогом або без неї) покрадуть гроші, призначені на зброю, харч, одяг і ліки та поділяться краденим? Тоді найлучша армія вигине в кривавих боях, змітана лучшою зброєю ворога, вигине з голоду, простуди і заразливих хороб. А виновники смерти десяток тисяч молодих людей, надії багатьох матерей і батьків, опори цілого народу — вкравши величезні державні суми, стають могутними потентами в державі, яку знищили. І не думайте, що їм так легко можна що не будь зробити за їх злочин, хочби про сього знали всі, від голови держави до останнього возьного і судового слуги. О, з такими панами не легка боротьба! Бо вони маючи в руках великі капітали і звязки, вміють стероризувати (застрашити) навіть чесну владу, навіть порядний суд. І то вміють застрашити не тільки особисто, але й державними арґументами так, що нераз навіть найчистіщі люди вагаються, що робити з такими могутними злодіями. Так було є в цілій історії людства. Іще есть основою відомої ще зі старинних держав приказки: „Малих злодіїв вішають, а більші свобідно ходять."

Мірилом здоровля державного орґанізму було, есть і буде те, чи суддям і державним мужам удається боротьба також проти більших і спритніщих злодіїв і корупціонерів. А це залежить не тільки від суддів і державних мужів, але й від суспільности. Бо навіть найчистіща судейська і взагалі державна влада не знищить прокази корупції, коли суспільність відноситься до неї поблажливо, або й помагає корупціонерам, покриваючи їх. Тут найбільше грішать жінки і взагалі люде мягкого серця, які роблять це з милосердя. Тимчасом це одинокий випадок в публичнім життю, де милосердя не повинно бути, особливож супроти злодіїв і корупціонерів, які випираються вини мимо очевидних, доконаних злочинів і мають лице дальше удавати „джентельменів з гонором".

Покійний український діяч, адвокат і посол др. Андрій Кос щадив злодіїв, але яких? Тільки таких, які підписували йому декляраціі такого змісту: „Я нище підписаний заявляю отсим, що в такім то часі обікрав я свого шефа на суму таку, та й уповажняю його оповістити це прилюдно, коли я коли небудь охотівби брати участь в публичнім життю". Дата і підпис.

Це було оправдане милосердє. о 1. воно ділося в приватнім життю (вже з тої заяви видно, що до публичного життя не допускав покійний Кос таких панків, зариґльовував їм двері!), 2. шкоду поносив він сам на своїм, не публичнім майні, 3. давав можність поправи молодим людям, котрі на письмі признавалися до вини — значить, давали все таки якусь надію на поправу.

Але горе тій суспільности, котра покривалаб перекуплених діячів або злодіїв державного урядового майна. Бо майно державне це майно далеких поколінь, а з сучасного — майно воєнних інвалідів і калік, вдів і сиріт, хорих і немічних, які тисячами в ровах і ранах і у власній крови боронили найбільшого добра кождого племени: незалежної держави. І злочинцем є кождий, хто навіть приватно помагає корупціонерови замести за собою сліди своїх злочинів, хто покриває його в товариськім і навіть родиннім життю з милосердя. Одна мати має у деяких часах і в деяких народів, взичаєвий привілей, без утрати своєї чести, — не вирічися скорумпованого сина.

Але чи бачили ви величну картину Ґіота про страшні хвилі Риму? На лавах сенату мертва тиша: видно похнюплені, старі голови сенаторів. Праворуч перед входом димиться жертва до Бога; перед нею авґур підняв рамена до небес. А ліворуч у великі портику під колюмнами з мармору стоїть простий стіл. Біля нього старі ліктори з топорами й таволжаними різгами, бо вся молодь на фронті. За столом сидить сенатор в силі віку, біля нього другий, що списує для контролі. А до стола тиснуться римські жінки. Тиснуться натовпом — молоденські дівчата й старі, поважні матрони. Перед столом стоїть молода молодиця, гнучка як тростина, зі струнким станом, у білій туніці. І держить в тяжкім полумиску золото і срібло, клейноди і перли — й очима ґазелі просить сенаторів, щоби приняли її дар. А за нею инші. Ті, що в дальших рядах, знимають прикраси з волося, перстені з пальців, брансолети з рук. А там геть на ліво відходять з портику легкою ходою ті, що зложили все, що могли — на оборону Рідної Землі. В очах сенаторів не видно подяки: дверді і суворі сидять за столом. Ні їх, ні лікторів не зворушують скарби римського жіноцтва, хоч вони добре знають, що в кождім перстені і в кождім ковтку, в кождій брансолетці і в кождій перлі і в кождім коралі — укритий спомин любовних днів!... Але це для них таке природне, що все без жалю віддає їх нарід на оборону Рідної Землі. Те саме видно у личках дівочих і в очах запалих поважних матрон.

Чиж можете собі уявити, щоби така мати приняла в дім сина, або сестра брата, або жінка мужа, який корупцією осквернивби імя своє в таку тяжку хвилю держави? Ні, це неможливе! І не дивниця, що поки так було в римськім народі, доти він не боявся жадних ворогів.

А якже у нас? В країні мук і горя, де люті наїзники катують весь народ, де нема ні шматка своєї землі без чужої влади й чужої тюрми. Чи багато ви бачите дарів жінок тих, що збогатилися на розтраґуванім майні української держави? А за те — чиж не знаєте „ображених" корупціонерів і свояків тих, яким уже довше не дали красти й пропускати публичного добра? Або чи не знаєте ви „джентельменів", навіть зовсім чужих корупціонерам, які пробують „ратувати" їх „честь"...

Але доконані злочини корупції менше страшні від тих, які ще мають і можуть бути доконані, за доконання яких носять уже корупціонери юдиний гріш у кармані, або соковиту обіцянку в уяві своїй... у такий час, у таку хвилю є між нами люде, що торгують правдою і батьківською землею.

Остання стація Галицької Голгофти — вже близько, вже перед нами. І вже доходить до неї Український Народ Галичини. Доходить в короні терновій, покрівавлений, побитий, під тяжким хрестом мук і наруги лютого ворога-чужинця. Доходить вірний свому Правительству галицький жовнір, що стратив здоровля у ляцьких таборах і тюрмах. Доходить галицька жінка, що втратила мужа. Доходить галицька дівчина, що втратила любка. Доходить кругла сирота, якій ворог-чужинець замучив батьків і рідню. Доходить галицька Мати-Українка, що втратила сина. Доходить весь український нарід без ріжниці пола, віку і стану, кляси й походження, обряду й освіти.

І може жде вже десь чужий солдат, що копієм проколе стомлену грудь українського народа і дасть йому пити оцет з жовчею... І може чужі череваті банкирі кинуть жереб за останний окрівавлений одяг українського народу — за його сади цвитучі, за чорнозем подільський, за поля пшеничні, за споконвічні бори в Чорногорі, за трави пахучі, за гуцульську маржину й спалену хатину, за вартніщі від копалень золота копальні нафти, за сріблисті ріки в зеленім Бескиді, за чудові скелі на горах Ґорґонах. Але прийде день воскресення. І нарід український таки мати-ме свою державу. Тільки знов її втратить, як не випалить у себе прокази-корупції. І тоді підете, вдруге на еміґрацію, в чужину, як нікчемні скитальці, що не вміли пошанувати своєї чистоти, своєї землі, своєї влади, своєї держави — найбільшого добра народу.

Бо твердий і невмолимий закон природи каже, що право до життя має тільки здоровий нарід, без прокази в нутрі.

Пишемо це все з того приводу, що усміхається нам знов надія, прийти в Рідний Край, до дому. До сеї пори у нас, в галицькій вітці українського народу не було корупції. І тільки тим держалися ми так довго проти всіх ворогів. І тільки ця чистота дає нам силу, видержувати такий страшний тягар і не зломитися під ним. Тепер ворог починає кидати між нас платних корупціонерів і ширити проказу корпції. Коли не відкинемо її, — загибіль наша певна. А коли випалимо її зпоміж себе, то безпечно дібемося до своєї мети й мати-мемо свою державу, хочби всі вороги присяглися проти нас. Бо історія не знає випадку тривкого покорення морального здорового народу з морально здоровими провідниками.

Осип Назарук.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ДІТИЙ В АМЕРИЦІ.

Українські Діти в Америці Ви живете не на своїй рідній землі Україні а на далекій чужині за морем, бо туди кинула доля Ваших батьків і материй, шукати заробітку, кусника хліба, а хоч не всім їм пощастило знайти там в Америці такий гаразд і добро, як вони надіялися, але все-таки заробляють вони стільки, що є чим Вас погодувати і є за що післати до школи. Та тільки одна біда, що Ви українські діти не можете там учитися по українськи лише з малку по анґлійськи а українською мовою тільки говорите що в дома з мамою і батьком. А цего за мало. Коли Ви кромі того, що говорите в-дома не будете ще й учитися та читати книжок по українськи, то не будете добре знати тої чудно-прегарної української мови. А говорить тою мовою багато міліонів людий українського народу на Україні нашій любій та красній, про яку Вам певно Родичі нераз говорять. Говорять тою мовою міліони таких, як і ви українських дітий, що мають щастя жити у рідному краю. Та не думайте що в добрі гаразді вони живуть. Ні! Всім нам тепер живеться тут у нашому краю дуже гіренько тай діточкам Вашим ровесникам рідним також не легко. Дуже часто не мають вони що зїсти, ні в що вбратися а й купити книжки до читання не можуть. Не можуть вони і передплатити собі одинокої української ґазетки для дітий „Світ Дитини", яка містить богато де чого цікавого для української дитини в краю а є цікавійшого для Вас, в Америці, на чужині. Ви ще не чули про таку діточу ґазетку? Але Ви певно бачили, як Ваш батько читає вечером ґазету? То ґазета для старших, якої Ви би ще не розуміли. Але у Львові виходить одна ґазета для дітий і називається „Світ Дитини". Все що там писане дуже інтересне для дитини.

Є там цікаві байки, віршики, оповідання, загадки, сценічні діточі образки і таке инше. Богато з такої ґазетки може навчитися дитина такого, що і в школі і від батька й мами не научиться. І подумайте, що українські діти в краю не можуть собі передплачувати такої ґазетки, бо не мають звідки, бо їх родичі дуже убогі, знищені страшною війною і неволею. Ви їм можете помогти, діти, так що й самі скористаєте і їм зробите велику прислугу.

А як? Так, щозапренумеруйте собі „Світ Дитини". Коли кожда українська дитина в Америці запренумерує собі цю ґазетку присилаючи на рік доляра, то многим бідним дітям в краю можна буде давати ґазетку задармо.

Ми певні, що Ви не відмовитеся від цього, а всі попросите ще нині батька, щоби післав для Вас по ґазетку на Україну до Вашого Старого Краю.

Тим поможете бідним дітям в краю і самі навчитеся богато цікавого та довідаєтеся, що поробляють, про що думають Ваші ровесники в краю. Хто з вас може, хай пришле більше як 1 дол., а тоді та звижка буде обернена на поширення самої ґазетки, яка не має за що друкуватися і більше тоді буде роздати її між убогих дітий.

Імена тих дітий, що пришлють передплату з Америки будуть поміщені в діточій ґазетці. Пишіть на адресу: „Світ Дитини", Львів, вул. Зімыровича ч. 3, Европа, Галичина. Покажіть, що Ви свідомі українські діти із добрим серцем!

ЗА ВИДАВНИЦТВО ІЛЮСТРОВАНОГО ЧАСОПИСУ „СВІТ „ДИТИНИ"

Михайло Таранько,
Львів, вул. Зіморовича 3.

СОВІТСЬКА АМБАСАДА В ВАРШАВІ.

Посольство совітської Росії в Польщі буде складатися з 40 осіб. Крім посла Карахана, прибудуть радник Оболеньскій та секретар Льоренц.

ВАТАЖОК ОПРИШКІВ ЖАНДАРМОМ.

Славний з своїх подвигів на Підкарпаттю ватажок опришків Шугай, що чимало гарячого сала за скіру залляв богачам дукам на днях „подався до димісії", а іменно післав до през. Масарика прохання о амнестію і службу... при жандармерії. Для святого спокою Чехи дуже радо привялиби його в жандарми, але бояться нового підступу ватажка.

СМЕРТЬ ІВАНА ГЛОВИ.

ШАМОКІН, ПА., 13-го серпня. — Іван Глова помер тут в пятницю вечером. Похорони відбудуться в середу рано.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ УКРАЇНЦІВ.

Доносять з ріжних міст Волині про масові арештування Українців. Арештованих вивозять десь до концентраційних таборів чи тюрем. Причина арештувань невідома.

ПОЛЯКИ САМІ ПРО СЕБЕ.

Великий шум серед Поляків викликала стаття відомого вшехпольского публіциста Владислава Рабского, поміщена „Курєр-і варшавск-ому", В цій статті Рабскі освітлив в яркому світлі славну малопольську інтеліґенцію, яка, набрикавшися доволі в нашому краю, еміґрує до Коґресівки. Ось дослівний переклад тільки деяких маркантніщих уступів зі статті п. Рабского:

„Цілими ваґонами звожено ті галицькі відпадки. Ми почали дуситися в тому галицькому шлямі, що заливав нам очі і уста. Ми почали чухатися, якби нас облізла якась погань. І хоч Краків старався вмовити в нас, що еміґрація галицьких блощиць до Варшави є цивілізаційною місією, то в сути річи навіть там налякалися офензиви всяких ґультаїв, матолків, дармоїдів, бляґерів і науків".

Так назвав п. Рабські, приятель польських малопольських послів Ґломбіньского, Заморского, Адама — польську інтеліґенцію Східної Галичини.

Правда в очі коле—каже пословиця. І заколола вона в першій мірі львівських польських дневникарів. Вони ухвалили резолюцію в якій протестують проти „обявів здичіння" варшавської преси. В цему протесті підноситься, що не вільно узагальнювати та публично в пресі поширювати подібного роду закидів, зверхнених проти польської малопольської інтеліґенції, яка так великі патріотичні заслуги має за собою в боротьбах з Українцями на кресах...

Та п. Рабскі видко за мало знає тутешну польську інтеліґенцію. Якби так можна було сказати про неї все те, що требаби сказати і освітлити її в правдивому світлі — то її характеристика випалиби далеко темніще від цеї, якою схарактеризував її п. Рабскі.

А яка є та польська малопольська інтеліґенція — з вимками, очевидно, що треба признати, — моглиби ми, Українці, найліпше сказати!

„Вперед"

ЩО КОЖДА ЛЮДИНА ПОВИННА ЗНАТИ ПРО ТУБЕРКУЛЬОЗУ (СУХОТИ).

По чім розпізнати хоробу сухіт.

Туберкульозу (сухоти) можна звичайно вилічити, коли людина завчасу пізнає свою хоробу і заздалегідь лічиться, Коли-ж хорий не опамятається в час і дасть хоробі розвинутися, тоді чим пізнійше, тим тяжше або й зовсім неможливо прийти до здоровля.

Перших симптомів туберкульози, значить знаків, по яких можна розпізнати сухоти, є сім. Коли вони, чи всі чи деякі чи хочби тільки один підозрілий симптом звиться і скоро не вступається, обережна людина повинна сейчас порадитися лікара.

Перший і найзвичайнійший симптом, се кашель. Кождий кашель, що затягнеться довше як три неділи, може вважатися підозрілим. Коли-ж буває, що хто покашлює і спльовує місяцями і роками, так се вже справа справді небезпечна, хочби попри те людина почувалася зовсім здоровою.

Другий знак, се почуття утоми, змучення, вичерпання, здавало-б ся без ніякої причини. Часто пояснюють його „малярією", „нервами" або й просто лінивством. На ділі се може бути початок туберкульози. Змучена людина йде спати і рано така-ж змучена якби й не клала ся і не спала. Звичайно те почуття змучення і утоми приходить пополудни, і часто рівночасно звляється горячка, блистять очі і „горить" лице. Також як при кашли людина повинна негайно піти до лікара.

Третий важний знак, се постоянна утрата ваги. З місяця на місяць і з тижня на тиждень людина все менше важить. Разом з тим приходить утрата апетиту і вперта неставність або „жолудкові клопоти". Тоді звичайно люде лічаться на жолудок, і коли прийде ще кашель, то називають його „жолудковим кашлем". Одначе лише совісний лікар, доклад оглянувши пацієнта, може певно сказати, чому в його нестравність і чому кашель.

Часто сухоти проявляються себе тим, що людина плює кровю. Сей четвертий симптон туберкульози, се на ділі майже певний знак, що легкі хорі сухотами, хочби плювотинє тільки дуже трошки було закрашене кровю і хочби хороба ще довший час нічим иншим себе не проявляла: Коли людина в ночи потіє, се теж прикмета сухіт, одначе звичайно не перша і попереджують її инші симптоми. Коли в грудях або в рамени чується біль, то теж не все можна його пояснити „ревматизмом" або „невральґією", а треба спитатися лікара, бо се теж може бути проява туберкульозна верху легких. Семий, зовсім певний і небезпечний симптон, се наглий прорив івилив крови з грудий.

Кождий з тих симптомів є підоврілий і вистарчає, щоб порадитися доброго і совісного лікара. Совісний лікар не буекзаменувати вас через одежу, а розбере до сорочки, скаже вам міряти горячку скільки раз кождого дня хоч один тиждень, провірить плювотинє і розпитає вас про історію вашої хороби і спосіб вашого життя. Кли певного лікара не знаєте, на всякий случай підіть на найблизшу клініку і дайте себе оглянути.

Тимчасом і на всякий случай, порадно уживати більш свіжого воздуху, довше спати і спочивати і, коли можливо, менше працювати, щоб тіло зміцніло і мало опертися хоробі.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".